

Mandag Morgen skrev man i lederen her sidste gang:

»I 1980'erne påstod mange, at politikerne skulle drive landet som en forretning. I dag bliver virksomhederne politiske, og lad det være endnu et postulat: FN-resolutionen mod Kinas menneskerettigheder var et af Danmarks bedste eksportfremstød nogen sinde.«

Samme leder skriver lidt tidligere:

»Vi styrer mod en økonomi, hvor værdier er en forudsætning for økonomien, hvor etik er forudsætning for profit, og hvor ideologi er en forudsætning for vækst.«

Jeg tror, det er en vigtig erkendelse og en udfordring til alle i det danske samfund. Det er selvfølgelig en udfordring til Folketinget, hvor vi må lægge rammerne for lovgivningen og andre initiativer, som sender de signaler, som fører til en ændret adfærd hos virksomheder og forbrugere. Men det er for virksomheder, forbrugere og virksomhedslederne, hvad enten de sidder i det private eller det offentlige, et spørgsmål om at forstå, at man skal handle klogt såvel privat som samfundsøkonomisk.

Det er en udfordring, der er generel, men jeg vil godt nævne tre specielle områder, som vi lægger særlig vægt på fra radikal side. Det drejer sig om virksomhedsetikken, det drejer sig om miljøbevidstheden, og det drejer sig om det sociale ansvar. På alle tre områder kan der ses en ny erkendelse af, at Folketinget og det indirekte demokrati kun fungerer, hvis det følges op af ændret adfærd hos forbrugere og virksomheder, altså af det direkte demokrati.

Hvad angår virksomhedsetikken, så har jeg netop redegjort for en del af det, der er sket omkring menneskerettighederne, men det er også ud over den nødvendige respekt for menneskerettighederne et spørgsmål om for dansk erhvervsliv at forstå, at kritik af eksport af miljøgifte, gifte, som er forbudt i Danmark, og hvor man ikke har kontrol med anvendelsen i udlandet, er noget, som skader erhvervslivets renommé. Det fører til dårlig omtale, det fører til tab af investorer, og det fører også til tab af forbrugere, ja, sågar måske forbrugerboycot. Det koster at handle uetisk.

Nogle investorer stemmer med fødderne, andre steder overvejer man, hvordan man kan tilrettelægge investeringerne på en anden måde, f.eks. i pensionskasserne, hvor man overvejer at tilrettelægge demokratiet på en anden måde, en måde, som tilgodeser etik og nogle af de ting, der i øvrigt er oppe i samtiden omkring miljø og andre ting.

Prominente eksempler i den forbindelse er jo LO's nylige initiativ ved formand Hans Jensen. Andre eksempler er André Lublin fra PFA. Men først og fremmest må jeg sige, at fra radikal side hilser vi i høj grad den diskussion velkommen. Det er faktisk nøjagtig den samme diskussion, som lå bag ved den betænkning om demokrati og åbenhed og om pensionsinstitutterts investeringsbeslutninger, som Økonomiministeriet udsendte for et års tid siden. Det er også nogle af de tanker, der ligger bag Pensionskasserådet og det idékatalog om mulighederne for individuel indflydelse, der skal udarbejdes.

Jeg vil godt på det spørgsmål, som hr. Holger K. Nielsen stillede tidligere, sige: Vi arbejder meget gerne sammen med SF om at få kød på de her ting. Det afgørende er, at medlemmerne skal tilbydes direkte indflydelse på medlemmernes præmisser; det vil sige, at det er et spørgsmål, om man vil tage imod den mulighed, der er. Det er ikke noget, der skal trækkes ned over hovedet på folk. Men eksemplerne viser, at etiske hensyn er en god investering på lidt længere sigt og dermed også i overensstemmelse med de regler, der bør være for pensionskasser.

For miljøbevidstheden er der i lige så høj grad brug for at erkende, at det er dårlig økonomi ikke at tage hensyn til miljøet. Men når man kommer til privatøkonomien, så kender vi både fra virksomhederne og fra os selv som forbrugere, hvor svært det kan være at handle miljørigtigt. Folketinget vedtog faktisk her for 13-14 dage siden – den 16 maj – en ret skelsættende dagsorden, og da skriver man:

»Den aktive danske indsats skal bygge på, at udlændenes ret til udvikling skal følges af bistand fra og nedsat ressourceforbrug i den rige del af verden.«

Og så følger man til:

»Samtidig skal prisen for de enkelte varer afspejle de reelle ressource- og miljøomkostninger.«

Det var en dagsorden, der blev vedtaget af et enigt Folketing bortset fra Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti. Jeg tror, at hvis man tænker lidt igennem, hvad der ligger i sætningen om, at priserne skal afspejle de reelle ressource- og miljøomkostninger, så vil man se, at det har vidtrækkende konsekvenser.

Det er selvfølgelig ikke umiddelbart overraskende, hvis man har tænkt tanken igennem, for det svarer jo kun til, hvad enhver virksomhedsleder ved: hvis man ikke får dækket samtlige sine omkostninger inkl. afskrivninger, så går det